

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з наукової роботи
Задорожний З.-М. В.
2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

**з дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»
рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 071 «Облік і оподаткування»
освітньо-наукова програма – «Облік і оподаткування»**

**Тернопіль – ТНЕУ
2019**

**СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Облік і оподаткування за видами економічної діяльності:
методологія та організація»**

1. Опис дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»

Дисципліна – «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»	Галузь знань, спеціальність, освітньо-науковий рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	Галузь знань 07 і «Управління адміністрування»	Дисципліна блоку обов'язкових дисциплін Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів – 1	Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»	Рік підготовки: Денна – 1 Семестр: Денна – 2
Кількість змістових модулів – 2	Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)	Аудиторні години: Денна – 45
Загальна кількість годин – 150 год.		Самостійна робота: Денна – 105
Тижневих годин – 10 год., з них аудиторних – 3 год.		Вид підсумкового контролю – іспит

2. Мета і завдання дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»

2.1. Мета вивчення дисципліни

Метою дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» є формування системи знань з підготовки облікової інформації як основи для прийняття обґрунтованих управлінських рішень на різних рівнях і видах економічної діяльності.

2.2. Передумови для вивчення дисципліни

Передумовами для вивчення дисципліни є вивчення дисциплін: «Філософія науки», «Методологія та організація наукових досліджень». «Іноземна мова в наукових дослідженнях», «Емпіричні методи у наукових дослідженнях», «Інформаційно-аналітичні технології в наукових пошуках». Паралельно з даною дисципліною аспіранти освоюють «Теорії і концепції бухгалтерського обліку», «Аналіз і аудит: теоретико-методологічний аспект».

2.3. Найменування та опис компетентностей, формування котрих забезпечує вивчення дисципліни

- здатність виконувати наукові дослідження, досягати та апробувати наукові результати з питань удосконалення обліку і оподаткування для забезпечення ефективного управління різними видами економічної діяльності.

2.4. Результати навчання

Результатом навчання є вміння застосовувати методичний інструментарій бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління та оподаткування підприємства, зокрема:

- формувати і демонструвати навички самостійного вироблення та апробації науково-теоретичних і практичних ідей з удосконалення обліку та оподаткування для управління різними видами економічної діяльності.

2.5. Завдання вивчення дисципліни

Завданням дисципліни є вивчення концептуальних засад використання бухгалтерського обліку як інформаційного джерела для управління підприємствами різних галузей та видів діяльності; набуття вмінь побудови та трансформації бухгалтерського обліку в системі управління підприємством.

3. Зміст дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»

Тема 1. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління і оподаткування підприємств різних галузей та видів діяльності.

Господарський облік та його роль в оподаткуванні підприємства.

Бухгалтерський облік і звітність як інформаційна система управління підприємством. Концептуальні основи методології бухгалтерського обліку. Принципи побудови бухгалтерського обліку та звітності. Облікова та податкова політика підприємства, їх взаємозв'язок та взаємозалежність Методика, техніка та організація обліку. Оподаткування підприємства та інформаційне забезпечення нарахування податків. Види економічної діяльності як об'єкти обліку та оподаткування. Проблеми інформаційного забезпечення основних видів економічної діяльності.

Література: 1; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 18; 19; 21; 23; 24.

Тема 2. Методологія та організація обліку в оптовій та роздрібній торгівлі.

Особливості торговельної діяльності та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку та оподаткування. Особливості обліку на підприємствах оптової та комісійної торгівлі. Методологія обліку товарних операцій в оптовій і роздрібній торгівлі. Облік операцій із придбання товарів. Облік реалізації товарів. Облік товарних операцій у роздрібній торгівлі. Облік надходження товарів. Облік реалізації товарів. Облік торговельної націнки. Облік витрат торговельних підприємств. Облік і оподаткування результатів торговельної діяльності.

Література: 1; 2; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 13; 15; 16; 17.

Тема 3. Організація обліку та оподаткування у закладах громадського харчування.

Особливості діяльності та бухгалтерський облік у підприємствах громадського харчування. Облік процесу виробництва власної продукції. Облік продажу готової продукції і товарів. Облік витрат громадського харчування. Формування та облік результатів діяльності підприємств громадського харчування. Особливості оподаткування підприємств громадського харчування.

Література: 1; 2; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 13; 15; 16; 17.

Тема 4. Особливості обліку та оподаткування в капітальному будівництві

Особливості будівельного виробництва та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку та оподаткування. Методика та організація обліку виробничих запасів. Облік некапітальних робіт. Класифікація та облік витрат будівельного виробництва. Облік формування витрат за будівельними контрактами. Облік витрат на експлуатацію будівельних машин і механізмів. Облік загальновиробничих витрат. Облік здачі будівельних об'єктів і розрахунків із замовниками. Облік формування фінансових результатів. Особливості оподаткування будівельних підприємств.

Література: 1; 2; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 16; 24.

Тема 5. Особливості побудови обліку і оподаткування у сільському господарстві

Особливості діяльності сільськогосподарських підприємств та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку. Оцінка та облік земельних ресурсів. Біологічні

активи як об'єкт обліку. Облік виробничих запасів. Облік продукції сільськогосподарського виробництва. Облік поточних біологічних активів. Облік довгострокових біологічних активів і основних засобів. Облік орендних операцій у сільському господарстві. Класифікація виробництв. Класифікація витрат виробництва. Облік виробництва. Облік допоміжних виробництв і витрат на утримання та експлуатацію сільськогосподарської техніки. Облік загальновиробничих витрат. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва. Облік витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва. Облік витрат операційної діяльності, які не входять у собівартість продукції. Облік реалізації сільськогосподарської продукції. Облік доходів сільськогосподарських підприємств. Облік розрахунків за податками і платежами у сільському господарстві. Особливості обліку та оподаткування у фермерських господарствах.

Література: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 12; 15; 16; 24.

Тема 6. Бухгалтерський облік та оподаткування у підприємствах автомобільного транспорту.

Особливості діяльності транспортних підприємств та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку та оподаткування. Документування роботи та структура витрат автотранспортних підприємств. Облік паливно-мастильних матеріалів. Облік витрат з технічного обслуговування, шин, допоміжних засобів. Формування витрат на автоперевезення та калькулювання собівартості транспортних послуг. Облік операцій з перевезення вантажів та пасажирів. Облік і оподаткування доходів транспортних організацій.

Література: 1; 2; 5; 6; 7; 8; 10; 11; 15; 16; 18.

Тема 7. Облік та оподаткування в побуті, туризмі, житловому господарстві та інших видах діяльності.

Особливості господарської діяльності з надання побутових послуг населенню та їх вплив на методологію та організацію обліку. Облік виконання договорів з надання туристичних послуг з постачальниками цих послуг та з туристами. Облік туристичних путівок. Облік доходів і витрат у туристичній сфері. Суть готельних послуг. Особливості обліку надання готельних послуг. Особливості організації обліку аптечної діяльності. Документальне оформлення та облік надходження лікарських засобів. Організація та облік зберігання лікарських препаратів. Облік реалізації і списання лікарських засобів. Діяльність житлово-комунального господарства як об'єкт бухгалтерського обліку. Облік витрат і доходів підприємств житлово-комунального господарства. Особливості обліку в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).

Література: 1; 2; 5; 6; 7; 8; 9; 10; 11; 14; 15; 16.

**4. Структура залікового кредиту з дисципліни
«Облік і оподаткування за видами економічної діяльності:
методологія та організація»
(денна форма навчання)**

Назва теми та її зміст	Кількість годин	
	Аудиторні години	Самостійна робота
Змістовий модуль 1		
Тема 1. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління і оподаткування підприємств різних галузей та видів діяльності	4	12
Тема 2. Методологія та організація обліку в оптовій та роздрібній торгівлі	6	16
Тема 3. Організація обліку та оподаткування у закладах громадського харчування	4	14
Тема 4. Особливості обліку та оподаткування в капітальному будівництві	8	16
Тема 5. Особливості побудови обліку і оподаткування у сільському господарстві	10	18
Змістовий модуль 2		
Тема 6. Бухгалтерський облік та оподаткування у підприємствах автомобільного транспорту	6	14
Тема 7. Облік та оподаткування в побуті, туризмі, житловому господарстві та інших видах діяльності	7	15
РАЗОМ	45	105

5. Самостійна робота аспірантів – 105 год.

№ з/п	Тематика	К-сть годин
1.	Господарський облік та його роль в оподаткуванні підприємства	2
2.	Концептуальні основи методології бухгалтерського обліку	2
3.	Принципи побудови бухгалтерського обліку та звітності.	1
4.	Облікова та податкова політика підприємства	2
5.	Методика, техніка та організація обліку	1
6.	Система оподаткування підприємства та її інформаційне забезпечення.	2
7.	Види економічної діяльності як об'єкти обліку та оподаткування	2

8.	Особливості торговельної діяльності та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку та оподаткування	2
9.	Методологія обліку товарних операцій	2
10.	Особливості обліку на підприємствах оптової та комісійної торгівлі	2
11.	Облік операцій із придбання реалізації товарів в оптовій торгівлі	3
12.	Облік товарних операцій у роздрібній торгівлі	3
13.	Облік торговельної націнки і витрат торговельних підприємств	2
14.	Облік і оподаткування результатів торговельної діяльності	2
15.	Особливості діяльності та бухгалтерський облік у підприємствах громадського харчування	2
16.	Облік процесу виробництва власної продукції	3
17.	Облік продажу готової продукції та товарів	2
18.	Облік витрат громадського харчування.	3
19.	Формування та облік результатів діяльності підприємств громадського харчування	2
20.	Особливості будівельного виробництва та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку та оподаткування	2
21.	Методика та організація обліку виробничих запасів	2
22.	Класифікація і облік витрат будівельного виробництва	2
23.	Облік витрат на експлуатацію будівельних машин і механізмів	2
24.	Облік здачі будівельних об'єктів і розрахунків із замовниками	2
25.	Облік формування фінансових результатів у будівництві	2
26.	Особливості оподаткування будівельних підприємств	2
27.	Особливості діяльності сільськогосподарських підприємств та їх вплив на побудову бухгалтерського обліку	2
28.	Оцінка та облік земельних ресурсів, біологічних активів та виробничих запасів	2
29.	Облік продукції сільськогосподарського виробництва	2
30.	Облік довгострокових біологічних активів, власних і орендованих основних засобів	2
31.	Класифікація та облік виробництв і витрат виробництва	2
32.	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції рослинництва	2
33.	Облік витрат і калькулювання собівартості продукції тваринництва	2
34.	Облік реалізації сільськогосподарської продукції та доходів сільськогосподарських підприємств	2
35.	Облік розрахунків за податками і платежами у сільському господарстві	2
36.	Особливості діяльності транспортних підприємств та їх вплив на організацію бухгалтерського обліку та оподаткування.	2
37.	Документування роботи та структура витрат автотранспортних підприємств	2
38.	Облік паливно-мастильних матеріалів	2
39.	Облік витрат з технічного обслуговування, шин, допоміжних засобів	2
40.	Формування витрат на автоперевезення та калькулювання собівартості транспортних послуг	2
41.	Облік операцій з перевезення вантажів та пасажирів	2
42.	Облік і оподаткування доходів транспортних організацій	2
43.	Особливості господарської діяльності з надання побутових послуг населенню та їх вплив на методологію та організацію обліку	3
44.	Облік виконання договорів з надання туристичних послуг з постачальниками прав цих послуг та з туристами	2
45.	Облік туристичних путівок, доходів і витрат у туристичній сфері	2
46.	Особливості обліку надання готельних послуг	3
47.	Особливості організації обліку аптечної діяльності	2

48.	Облік реалізації і списання лікарських засобів	2
49.	Облік витрат і доходів підприємств житлово-комунального господарства	2
50.	Особливості обліку в об'єднаннях співвласників багатоквартирних будинків (ОСББ).	3
	Разом	104

6. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- аналітичні звіти, реферати;
- розрахункові та розрахунково-аналітичні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- виступи на наукових заходах;
- екзамен.

7. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» визначається за шкалою оцінювання:

Шкала оцінювання:

За шкалою ТНЕУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

8. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№ з/п	Найменування	Номер теми
1.	Наказ про облікову політику підприємства	1

2.	Облікові документи щодо здійснення господарських операцій	2-7
3.	Форми фінансової звітності	2-7
4.	Методичні поради і завдання для проведення практичних занять та самостійної роботи з курсу «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» для аспірантів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» / Укл. Крупка Я.Д. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. с.	1-7
5.	Методичні поради і завдання для підготовки з дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» для аспірантів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» / Укл. Крупка Я.Д. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 18 с.	1-7
6.	Методичні поради і завдання для самостійної роботи з дисципліни «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» для аспірантів за спеціальністю 071 «Облік і оподаткування» / Укл. Крупка Я.Д. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 14 с.	1-7
7.	Опорний конспект лекцій з курсу «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація» для аспірантів за спеціальності «Облік і оподаткування». Тернопіль: ТНЕУ, 2019. с.	1-7
8.	Електронний навчально-методичний комплекс з курсу «Облік і оподаткування за видами економічної діяльності: методологія та організація»	1-7

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

1. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки: Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2010. 392с.
2. Бухгалтерський облік: особливості в галузях економіки: Навчальний посібник. / Г. П. Журавель, Я. Д. Крупка, М. С. Палюх, Л. О. Гуцайлюк, Т. І. Фаріон Тернопіль : Економічна думка, 1999. 449 с.
3. Бухгалтерський фінансовий облік в сільськогосподарських підприємствах. [Навч. пос.] / М. Г. Михайлов, М. І Телегунь., А. М. Кадацька, О. О. Баранік. К. : Центр учбової літератури, 2008. 472 с.
4. Ватуля І. Д., Гладка Л. О. Організація обліку у фермерських господарствах: Навч. пос. К.: ЦУЛ, 2009. 312 с.
5. Гура Н. О. Облік видів економічної діяльності: Навч. посіб. К.: Знання, 2004. 541 с.
6. Загородній А. Г., Яремко І. Й., Пилипенко Л. М., Мороз А. С. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: навч. пос. Львів: В-во Львівської політехніки, 2014. 216 с.
7. Задорожний, З. В., Ковальчук Є.К., Панасюк В.М. Облік в галузях економіки: навч. посіб. К. : Хай-Тек Прес, 2011. 360 с.
8. Захожай В. Б., Барась М .Ф., Матюха М. М., Бухгалтерський облік у галузях економіки: Підручник. Київ: МАУП, 2011. 968 с.

9. Крупка Я. Д., Задорожний З. В., Мельник Р. О. Облік у будівництві: Підручник. К.: Знання, 2008. 631 с.
10. Крупка Я. Д., Клинич М. Б., Сафарова А. Т. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності: навч. посібник Луцьк: Вежа-Друк, 2016. 452 с.
11. Максимова В. Ф., Кузіна Р. В., Степова Т. Г. Облік в галузях економіки. Одеса: ОДЕУ, 2010. 606 с.
12. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств. Затв. Наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001р. №132.
13. Методичні рекомендації з формування складу витрат по порядку їх планування в торговельній діяльності. Затв. Наказом Міністерства економіки та з питань Європейської інтеграції України від 22.05.2002 р.
14. Методичні рекомендації з формування собівартості будівельно-монтажних робіт. Затв. Наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України від 16.02.2004р. №30.
15. Облік в галузях економіки (в схемах і таблицях): Навчальний посібник / З. В. Задорожний, Є. К. Ковальчук, В. М. Панасюк, О. Г. Бродовська. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2012. 200 с.
16. Свідерській Є. І. Бухгалтерський облік в галузях економіки: Навч. посібник. К.: КНЕУ. 2008. 233 с.
17. Тарасова Т. О. Бухгалтерський облік в інформаційній системі управління сталим розвитком підприємств торгівлі: монографія. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2016. 360 с.
18. Базилюк А. В., Малишкін О.І. Бухгалтерський і податковий облік автотранспорту та перевезень: нав. посіб. К.: ЦУЛ, 2011. 256 с.
19. Ashraf J., Uddin S. Management accounting research and structuration theory: a critical realist critique. *Journal of Critical Realism*. 2015. № 14(5). P. 485–507. [DOI: 10.1179/1476743015Z.00000000079].
20. Ashraf J., Uddin S. New Public Management, cost savings and regressive effects: a case from a less developed country. *Critical Perspectives on Accounting*. 2016. № 41. P. 18–33. [https://doi.org/10.1016/j.cpa.2015.07.002].
21. Modell S. Theoretical triangulation and pluralism in accounting research: a critical realist critique. *Accounting, Auditing and Accountability Journal*. 2015. № 28(7). P. 1138–1150.
22. Everett J. , Neu D., Rahaman A. S., Maharaj G. Praxis, Doxa and research methods: reconsidering critical accounting. *Critical Perspectives on Accounting*. 2015. № 32. P. 37–44. [https://doi.org/10.1016/j.cpa.2015.04.004].
23. Rozheliuk V. M., Kalchenko O. M. Research of influence factors of professional competence on efficiency activity of accounting personnel. *Науковий вісник Полісся*. 2017. - № 4 (12). Ч. 2. С. 137–143.
24. Zeff S. A. More Accounting Changes: Financial Reporting Through the Age of Crisis and Globalization, R.H. Herz. Emerald Group Publishing Limited, Bingley, UK (2016), 437 pp. *The International Journal of Accounting*. Volume 53, Issue 2. 2018. Pages 163-164 <https://doi.org/10.1016/j.intacc.2018.04.004>.